

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Versnelde klimaatinvesteringen in de industrie (VEKI)

In opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Handleiding april 2024

*>> Duurzaam, Agrarisch, Innovatief
en Internationaal ondernemen*

Inhoudsopgave

1	Introductie	3
2	Thema's	4
	2.1 Soorten thema's	4
	2.2 Toelichting thema's	4
3	Kom ik in aanmerking?	8
	3.1 Voorwaarden	8
	3.2 Beoordeling	8
	3.3 Afwijzingsgronden	9
4	Subsidie en projectkosten	10
	4.1 Subsidiebudget en maximale subsidie	10
	4.2 Subsidiepercentages	10
	4.3 Projectkosten	10
	4.4 Wat als een provincie, gemeente of andere overheid een bijdrage levert?	13
	4.5 Combinatie van VEKI-subsidie met EIA en MIA/VAMIL	13
5	De aanvraagprocedure in vijf stappen	14
6	Onderdelen van de subsidieaanvraag	15
7	Als uw project subsidie krijgt toegekend	17
	Bijlage 1: Factoren CO₂-equivalentie	19
	Bijlage 2: Toelichting afwijzingsgronden	20
	Bijlage 3: Toelichting NO_x-emissieberekening	23
	Bijlage 4: Verklarende woordenlijst	24

1 Introductie

Het kabinet streeft naar een reductie van de CO₂-uitstoot in Nederland in 2030 van 55 % ten opzichte van 1990. Deze verhoogde ambitie vraagt om extra maatregelen, onder andere in de industrie. Naast CO₂-reductie is het snel verminderen van de afhankelijkheid van fossiele energie belangrijk. In veel gevallen zal verminderd verbruik van fossiele energie ook leiden tot minder stikstofemissie.

Doel van de subsidiemodule Versnelde klimaatinvesteringen in de industrie, is het ondersteunen van het op korte termijn versnellen van investeringen in materiële en immateriële activa door ondernemingen uit de industrie die bijdragen aan het kosteneffectief reduceren van de CO₂-emissies in de industrie in Nederland in 2030. Projecten moeten leiden tot een absolute afname van de CO₂-emissies in Nederland ten opzichte van de huidige CO₂-emissies van de industrie.

De regeling is opgenomen als Titel 4.6. Versnelde klimaatinvesteringen in de industrie van de Regeling nationale EZK en LNV-subsidies.

2 Thema's

2.1 Soorten thema's

Voor subsidie komen in aanmerking projecten die betrekking hebben op de volgende thema's:

1. investeringen ten behoeve van energie-efficiëntie zoals beschreven in artikel 38 AGVV (Algemene Groepsvrijstellingsverordening van de Europese Commissie);
2. investeringen ten behoeve van een circulaire economie (artikel 47 AGVV);
3. investeringen ten aanzien van overige CO₂-reducerende maatregelen (artikel 36 AGVV);
4. investeringen ten behoeve van Infrastructuurvoorzieningen voor afvalwarmte en waterstof (artikel 36, 41, 46 en 56 AGVV).

De bovengenoemde thema's worden in hoofdstuk 2.2 uitgebreider toegelicht.

Algemene voorwaarden voor alle thema's

Projecten die in ieder geval niet in aanmerking komen voor subsidie zijn:

- Projecten die het ontwerp en de vervaardiging van milieuvriendelijke producten, machines of vervoermiddelen betreffen, die minder natuurlijke hulpbronnen gaan verbruiken; het gaat om de gebruiker van milieuvriendelijke producten. Het gaat hierbij om de toepassing; een zonnepanelenfabriek komt bijvoorbeeld niet in aanmerking voor subsidie enkel omdat ze zonnepanelen maakt, maar wel als in de fabriek minder energie verbruikt wordt dan in een vergelijkbaar gangbaar fabricageproces.
- Projecten die geen infrastructuur betreffen en waarbij de subsidieontvanger niet direct een milieuvoordeel realiseert op het niveau van zijn onderneming, maar waar het milieuvoordeel elders in de (productie)keten gerealiseerd wordt. Het gaat er bij milieu-investeringssteun om dat een onderneming het uit zijn eigen activiteiten voortvloeiende niveau van milieubescherming verhoogt. Milieu-investeringssteun mag enkel worden ingezet voor de ondernemer die met zijn eigen activiteiten een milieuvoordeel realiseert tijdens de looptijd van het project (dat wil zeggen: uiterlijk bij ingebruikname van de installatie). De aanvrager van de subsidie dient dan ook een investeerder te zijn die eigenaar is en blijft van hetgeen waarin wordt geïnvesteerd.
- Projecten die maatregelen betreffen die het gebruik van hernieuwbare energiebronnen bevorderen en onder artikel 41 van de algemene groepsvrijstellingsverordening vallen; ook projecten die biobrandstoffen betreffen komen niet in aanmerking voor subsidie vanwege de geldende bijmengverplichting voor hernieuwbare energie in het vervoer in Nederland.
- Projecten op het gebied van de productie van waterstof.
- Projecten die CO₂-afvang, -opslag en -hergebruik betreffen (inclusief projecten op het gebied van zogenaamde blauwe waterstof).
- Projecten die enkel de pre-engineering van een installatie betreffen, aangezien het erom gaat dat de installatie binnen de realisatietermijn in gebruik genomen wordt.
- Projecten die de aanschaf of ombouw betreffen van mobiel bouwmaterieel (bouwwerktuigen, hulpfuncties, bouwvoertuigen en zeegaande bouwvaartuigen); deze vallen mogelijk onder de Subsidierегeling schoon en emissieloos bouwmaterieel ([Subsidierегeling Schoon en Emissieloos Bouwmaterieel \(SSEB\) \(rvo.nl\)](#)).

2.2 Toelichting thema's

Energie-efficiëntie anders dan in gebouwen

Dit thema betreft projecten voor energie-efficiëntiemaatregelen die ervoor zorgen dat de onderneming die subsidie aanvraagt, minder energie gaat verbruiken binnen het productieproces van zijn onderneming dan voorafgaand aan de beoogde investering. Dit thema betreft dus geen energie-efficiëntiemaatregelen voor gebouwen. De projecten binnen dit thema betreffen daarnaast niet de installatie van energie-uitrusting op fossiele brandstoffen, met inbegrip van aardgas.

Bij maatregelen in een bestaand productieproces moet het project leiden tot een lager energieverbruik van het bedrijf. Bij uitbreiding van de productiecapaciteit moet het energieverbruik lager zijn dan bij een vergelijkbaar gangbaar productieproces in de markt. Bij een nieuw productieproces wordt het energieverbruik eveneens vergeleken met een gangbaar productieproces. Bij de vergelijking gaat het om het energieverbruik per eenheid geproduceerde goederen. Ook voor uitbreiding of nieuwbouw geldt dat het project uiteindelijk moet leiden tot een absolute reductie van CO₂-emissies in Nederland uiterlijk in 2030, bijvoorbeeld doordat elders productie- of verwerkingscapaciteit wordt afgebouwd.

Buiten de reikwijdte van dit thema vallen projecten:

- die de installatie van energie-uitrusting op fossiele brandstoffen, met inbegrip van aardgas, betreffen;
- die betrekking hebben op investeringen om te voldoen aan Unienormen die vastgesteld en van kracht zijn.
Op grond van dit artikel kan steun worden toegekend voor investeringen om te voldoen aan reeds vastgestelde maar nog niet van kracht zijnde Unienormen, mits de investering ten minste 18 maanden vóór de inwerkingtreding van de norm is uitgevoerd en voltooid;
- ten behoeve van warmtekrachtkoppeling en steun voor stadsverwarming en/of stadskoeling.

Circulaire Economie

Dit thema betreft investeringen ten behoeve van een circulaire economie gericht op één of meer van de volgende onderwerpen:

1. de verbetering van de hulpbronnefficiëntie door middel van een of beide van de volgende manieren:
  - a. een netto reductie van verbruikte hulpbronnen in vergelijking met een reeds bestaand productieproces met dezelfde capaciteit;
  - b. de vervanging van primaire grondstoffen door secundaire (hergebruikte of teruggewonnen, inclusief gerecyclede) grondstoffen;
2. de preventie en beperking van afvalproductie, de voorbereiding voor hergebruik, decontaminatie en recycling van afval;
3. het verzamelen, sorteren, decontamineren, voorbehandelen en behandelen van andere door de begunstigde of door derden geproduceerde producten, materialen of stoffen die anders niet of op een minder hulpbronnefficiënte manier zouden worden gebruikt;
4. de gescheiden inzameling en sortering van afval met het oog op de voorbereiding ervan voor hergebruik of recycling.

Buiten de reikwijdte van dit thema vallen projecten gericht op de vervanging van primaire brandstoffen door secundaire (hergebruikte of teruggewonnen of gerecyclede) brandstoffen.

Daarbij gelden de volgende voorwaarden:

- het mag niet gaan om investeringen voor activiteiten inzake afvalverwijdering en nuttige toepassing van afval om energie te produceren;
- de steun bevrijdt ondernemingen die afval produceren niet van kosten of verplichtingen met betrekking tot de verwerking van afval waarvoor zij aansprakelijk zijn op grond van Unierecht of nationaal recht, met inbegrip van regelingen inzake uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, of van kosten die als kosten van een normale bedrijfsvoering moeten worden beschouwd;
- de steun mag niet aanzetten tot de productie van afval of tot een intensiever gebruik van hulpbronnen;
- het gaat niet om investeringen in technologieën die een reeds winstgevende staande zakelijke praktijk in de hele Unie vormen;
- er wordt geen steun toegekend voor investeringen om te voldoen aan Unienormen die zijn vastgesteld en van kracht zijn.
Op grond van dit artikel kan steun worden toegekend voor investeringen om te voldoen aan reeds vastgestelde maar nog niet van kracht zijnde Unienormen, mits de investering ten minste 18 maanden vóór de inwerkingtreding van de norm is uitgevoerd en voltooid.

Met het oog op de transitieagenda's circulaire economie worden voorstellen op het gebied van recycling en hergebruik van kunststoffen, textiel, meubels en matrassen aangemoedigd.

Recycling van afval betreft elke nuttige toepassing waardoor afvalstoffen opnieuw worden verwerkt tot producten, materialen of stoffen, voor het oorspronkelijke doel of voor een ander doel. Dit omvat het opnieuw bewerken van organisch afval, maar het omvat niet energierugwinning, noch het opwerken tot materialen die bestemd zijn om te worden gebruikt als brandstof of als opvulmateriaal. Met *hergebruik* wordt bedoeld elke handeling waarbij producten of componenten die geen afvalstoffen zijn, opnieuw worden gebruikt voor hetzelfde doel als dat waarvoor zij waren bedoeld. Het gerecyclede of hergebruikte materiaal zou anders bij het afval belanden of op een minder milieuvriendelijke wijze worden verwerkt.

Bij deze CE-projecten bestaat het milieuvoordeel op het niveau van de onderneming uit het efficiënter gebruiken van grond- en hulpstoffen, het verminderen van de hoeveelheid afval en het recyclen van afval uit het eigen productieproces of van derden. U moet wel aannemelijk maken dat de activiteiten leiden tot een reductie van de CO₂-uitstoot elders in Nederland.

Maak voor recyclingprojecten bijvoorbeeld een vergelijking met de huidige manier waarop het betreffende afval wordt verwerkt. De CO₂-reductie kan bijvoorbeeld worden behaald doordat elders in Nederland minder afval verbrand of gecomposteerd wordt.

Overige maatregelen die CO₂-uitstoot reduceren

Dit thema betreft projecten gericht op andere CO₂-reducerende investeringen dan maatregelen die vallen onder de andere thema's.

Binnen dit thema moet de investering leiden tot een reductie van de CO₂-uitstoot binnen het productieproces van de onderneming die subsidie aanvraagt. Projecten die leiden tot reductie van broeikasgasemissies elders in de productieketen vallen derhalve niet binnen dit thema.

Buiten de reikwijdte van dit thema vallen projecten die zijn gericht op:

- de productie van waterstof of de productie van elektriciteit uit hernieuwbare waterstof;
- de productie van hernieuwbare energie of energie uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling;
- CO₂-afvang, -opslag en -hergebruik;
- de aanschaf of ombouw van mobiel bouwmaterieel (bouwwerktuigen, hulpfuncties, bouwvoertuigen en zeegaande bouwvaartuigen). Deze vallen onder de reikwijdte van de Subsidieregeling schoon en emissieloos bouwmaterieel;
- investeringen in uitrusting, machines en industriële productiefaciliteiten die gebruikmaken van fossiele brandstoffen, inclusief aardgas.

Projecten voor de installatie van uitbreidingen die het niveau van milieubescherming van bestaande uitrusting, machines en industriële productie-installaties verbeteren, vallen wel binnen dit thema, als die niet leiden tot een uitbreiding van de productiecapaciteit of tot een hoger verbruik van fossiele brandstoffen.

Voor projecten binnen dit thema gelden de volgende voorwaarden:

- het gaat niet om investeringen waarvoor specifieke regels zijn opgenomen in de artikelen artikel 36 bis, artikel 36 ter en de artikelen 38 tot en met 48) van de algemene groepsvrijstellingsverordening;
- het gaat niet om investeringen in apparatuur, machines en industriële productiefaciliteiten die gebruikmaken van fossiele brandstoffen, inclusief installaties die aardgas gebruiken. Wel is het mogelijk om steun te verlenen voor aanvullende componenten die het niveau van milieubescherming van bestaande apparatuur, machines en industriële productiefaciliteiten verbeteren. In dat geval mag de investering niet resulteren in een uitbreiding van de productiecapaciteit of een hoger verbruik van fossiele brandstoffen;
- de investering betreft één van de volgende typen projecten:
  - een project dat leidt tot een verhoging van de milieubescherming van de activiteiten van de onderneming die verder gaat dan de geldende Unienormen, ongeacht of er verplichte nationale normen zijn die strenger zijn dan de Unienormen;
  - een project dat leidt tot een verhoging van de milieubescherming van de activiteiten van de onderneming bij afwezigheid van Unienormen;
  - een project dat leidt tot een verhoging van de milieubescherming van de activiteiten van de onderneming om te voldoen aan Unienormen die zijn aangenomen maar nog niet van kracht zijn;
- geen subsidie wordt verleend voor investeringen die uitgevoerd worden om te voldoen aan Unienormen die zijn vastgesteld en van kracht zijn;
- de steun mag niet de betrokken emissies van de ene sector naar de andere verplaatsen, maar moet deze in het algemeen verminderen;
- artikel 36, tiende lid, van de algemene groepsvrijstellingsverordening is niet van toepassing als methode om de toegestane subsidie te berekenen.

Infrastructuurvoorzieningen voor afvalwarmte en waterstof

Dit thema betreft projecten gericht op infrastructuur voor afvalwarmte (ook wel restwarmte genoemd) en voor waterstof. Het kan gaan om specifieke infrastructuur en niet-specifieke infrastructuur. Specifieke infrastructuur is infrastructuur die is aangelegd voor één vooraf geïdentificeerde gebruiker of voor een kleine groep vooraf geïdentificeerde gebruikers en op hun behoeften is toegesneden. Bij infrastructuurprojecten kan de toename van het niveau van milieubescherming ook het gevolg zijn van de activiteiten van een andere entiteit in de infrastructuurketen.

Voor afvalwarmte geldt dat het onder andere kan gaan om distributienetwerken, stoomnetwerken, industriële infrastructuur of warmtenetten gebaseerd op afvalwarmte.

Voor waterstof geldt dat de infrastructuur moet passen binnen de definitie van energie-infrastructuur voor waterstof, opgenomen in artikel 2, onderdeel 130, onder c, subonderdelen i tot en met vi, van de algemene groepsvrijstellingsverordening. De infrastructuur moet bestemd zijn voor hernieuwbare waterstof of een combinatie van hernieuwbare en niet-hernieuwbare waterstof.

De volgende tabel vat de mogelijkheden samen die deze subsidiemodule biedt voor infrastructuurvoorzieningen en onder welk artikel van de algemene groepsvrijstellingsverordening die vallen.

	Specifieke infrastructuur	Niet-specifieke infrastructuur
Waterstof	<p>Artikel 36: Infrastructuur voor hernieuwbare en niet-hernieuwbare waterstof (mits 70% CO₂-reductie en geproduceerd uit elektriciteit), bedoeld in artikel 2, onderdeel 130, onder c, subonderdelen i tot en met vi, met uitzondering van de laatste zin van onderdeel c.</p> <p>Artikel 41: Infrastructuur voor transmissie, distributie of opslag van uitsluitend hernieuwbare waterstof.</p>	<p>Artikel 41: Opslagvoorzieningen voor uitsluitend hernieuwbare waterstof.</p> <p>Artikel 56: Andere infrastructuur voor hernieuwbare en niet-hernieuwbare waterstof (mits 70% CO₂-reductie en geproduceerd uit elektriciteit), bedoeld in artikel 2, onderdeel 130, onder c, subonderdelen i tot en met vi, met uitzondering van de laatste zin van onderdeel c, die op het lokale niveau bijdraagt aan het verbeteren van het ondernemings- en consumentenklimaat en het moderniseren en ontwikkelen van de industriële basis. Met uitzondering van tankinfrastructuur of haven- of luchtvaartinfrastructuur.</p>
Afvalwarmte / restwarmte	<p>Artikel 36: Infrastructuur voor transmissie of distributie van thermische energie in de vorm van stoom of warm water, gebaseerd op het gebruik van afvalwarmte van industriële toepassingen. Geen opslagvoorzieningen.</p>	<p>Artikel 46: Infrastructuur voor transmissie, distributie en opslag ten behoeve van energie-efficiënte stadsverwarming en/of -koeling. Het moet gaan om een systeem dat ten minste 50% afvalwarmte gebruikt.</p>

Buiten de reikwijdte van dit thema vallen projecten die zijn gericht op:

- de productie van waterstof of de productie van elektriciteit uit hernieuwbare waterstof;
- de productie van hernieuwbare energie of energie uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling;
- tankinfrastructuur voor waterstof.

Voor projecten binnen artikel 36 gelden de volgende voorwaarden:

- Investeringen in installaties, apparatuur en machines die waterstof gebruiken komen alleen in aanmerking voor subsidie als de gebruikte waterstof is geproduceerd uit elektriciteit en de aanvrager verklaart en aantoonst dat die waterstofproductie gedurende de levenscyclus een broeikasgasemissiereductie van ten minste 70% bewerkstelligt ten opzichte van een fossiele referentiebrandstof van 94 g CO₂eq/MJ (2,256 tCO₂eq/tH₂);
- Kosten voor het bouwen of upgraden van opslagvoorzieningen van afvalwarmte/restwarmte komen niet in aanmerking.

3 Kom ik in aanmerking?

3.1 Voorwaarden

De belangrijkste voorwaarden uit de regeling hebben we voor u op een rij gezet.

Wie kunnen subsidie aanvragen?

- Een individuele onderneming uit de industrie die valt onder hoofdgroep C (Industrie), D (alleen energiedistributie) of E (afval- en afvalwaterverwerking) van de Standaardbedrijfsindeling 2008, versie 2019 en die voor eigen rekening en risico een project uitvoert.

Waarvoor kunt u subsidie aanvragen?

- Voor investeringen in de eigen bedrijfsvoering:
  - die bijdragen aan de reductie van de uitstoot van CO₂ in Nederland op een van de thema's beschreven in [hoofdstuk 2](#) van deze handleiding; *en*
  - die een terugverdientijd zonder subsidie van meer dan 5 jaar hebben, volgens berekenwijze uit het Excel-document 'Berekening terugverdientijd VEKI', zie hiervoor de VEKI-website; *en*
  - die leiden tot een absolute CO₂-reductie in Nederland in 2030 ten opzichte van de bestaande situatie. Onder CO₂ wordt verstaan: CO₂ of CO₂-equivalent (de hoeveelheid CH₄, N₂O, HFK's, PFK's en SF₆, die overeenkomstig de factoren in bijlage 1 eenzelfde broeikaseffect oplevert als een massa-eenheid CO₂).

Wanneer beginnen en hoe lang mag een project duren?

- Projecten mogen niet gestart zijn voordat de subsidieaanvraag is ingediend. Starten betekent de aanvang van de bouwwerkzaamheden met betrekking tot de te subsidiëren investering, of de eerste, juridisch bindende toezegging om uitrusting te bestellen, of een andere toezegging die de investering onomkeerbaar maakt. Het voorafgaand aan het indienen van de subsidieaanvraag aankopen van gronden (waarvoor u geen subsidie aanvraagt) en het uitvoeren van voorbereidende werkzaamheden zoals het verkrijgen van vergunningen en de uitvoering van voorbereidende haalbaarheidsstudies, worden niet als het starten van het project beschouwd. Leidend is het moment waarop u een verplichting bent aangegaan, dat wil zeggen: een opdracht heeft verleend. Het is niet relevant of er al een betaling heeft plaatsgevonden.
- Met de uitvoering van het project wordt gestart binnen zes maanden na de subsidieverlening.
- Het project moet binnen een periode van 3 jaar worden uitgevoerd vanaf de start van de activiteiten.

Wat is nog meer belangrijk?

- U dient aannemelijk te maken dat u uw eigen aandeel in de projectkosten (het deel dat niet gesubsidieerd wordt) kunt financieren.

3.2 Beoordeling

De beoordeling van de aanvragen vindt plaats op volgorde van binnenkomst van de aanvragen. Daarbij telt de datum dat uw aanvraag compleet is. [Zie hoofdstuk 6](#) voor de stukken die u moet meesturen. Nadat uw aanvraag compleet is, is de beoordelingstermijn acht weken. Deze termijn kan eenmalig met acht weken worden verlengd. Als uw project aan de voorwaarden voldoet en er geen afwijzingsgronden van toepassing zijn, kunt u subsidie krijgen zolang er budget beschikbaar is.

3.3 Afwijzingsgronden

In onderstaande gevallen wordt uw projectvoorstel in ieder geval afgewezen.

- De investering past niet in de regeling: het past niet in de beschrijving van thema's die in aanmerking kunnen komen (zie [hoofdstuk 2](#)).
- Het is niet aannemelijk dat het project binnen de maximaal toegestane looptijd wordt voltooid (denk hierbij ook aan de benodigde vergunningen en lange levertijden voor machines en apparatuur!).
- Er is onvoldoende vertrouwen dat de betrokkenen het project kunnen financieren; de aanvrager heeft onvoldoende eigen vermogen en meegestuurde verklaringen van externe financiers zijn niet concreet genoeg.
- Er is onvoldoende vertrouwen dat de betrokkenen de capaciteiten hebben om het project uit te voeren.
- Er is onvoldoende vertrouwen in de technische of economische haalbaarheid van het project.
- Er is onvoldoende vertrouwen dat de terugverdientijd van de (meer)investering ten opzichte van het nulscenario (zie hoofdstuk 4.3) meer dan vijf jaar zou zijn zonder subsidie.
- De te verlenen subsidie bedraagt meer dan € 80 per ton CO₂-reductie ten opzichte van het nulscenario. Gekeken wordt naar de totale CO₂-reductie die het project in Nederland realiseert, gedurende vijftien jaar vanaf ingebruikname van de installatie of gedurende de levensduur van de installatie, indien deze korter is dan vijftien jaar.
- De investering leidt niet tot een absolute CO₂-reductie in Nederland in 2030 ten opzichte van de bestaande situatie.
- De kwaliteit van het project is onvoldoende, blijkend uit de uitwerking van aanpak en methodiek, de omgang met risico's, de uitvoerbaarheid en de deelnemende partijen.
- Het project is niet gericht op de reductie van de uitstoot van CO₂ in een onderneming die valt onder hoofdgroep C (Industrie), D (alleen energiedistributie) of E (afval- en afvalwaterverwerking) van de Standaardbedrijfsindeling 2008, versie 2019, van het centraal Bureau voor de Statistiek. [Via deze link kunt u de SBI indeling van het CBS raadplegen.](#)
- De te verlenen subsidie is minder dan € 30.000 voor MKB-ondernemingen en minder dan € 125.000 voor grote ondernemingen.
- U heeft onvoldoende aannemelijk gemaakt dat het een project betreft ten behoeve van een investering in technologie die zich in soortgelijke projecten in de industrie bewezen heeft.
- Voor het project zou DEI+ subsidie aangevraagd kunnen worden.

Een uitgebreide toelichting vindt u in [bijlage 2](#)

4 Subsidie en projectkosten

4.1 Subsidiebudget en maximale subsidie

Het beschikbare subsidiebudget, de maximale subsidie per project en de openstellingsperiode zijn als volgt:

Budget	Openstellingstermijn	Max. subsidie per project
€ 130 mln.	22-04-2024 09.00 t/m 31-01-2025 17.00 uur.	€ 30 miljoen

4.2 Subsidiepercentages

De subsidiepercentages zijn afhankelijk van het soort project en zijn als volgt:

Soort project	Subsidiepercentage	Opmerking
Overige CO ₂ -reducerende maatregelen (art. 36)	40%	Subsidiabel zijn de extra kosten ten opzichte van een nulscenario, zie paragraaf 4.3
	20%	Geen nulscenario
Circulaire Economie (art. 47)	40%	Subsidiabel zijn de extra kosten ten opzichte van een nulscenario, zie paragraaf 4.3
Infrastructuurvoorzieningen voor afvalwarmte en waterstof (artikel 36, 41, 46 en 56 AGVV);	30-50% (afhankelijk van welk artikel van toepassing is)	Onder artikel 36 geldt een maximale steun van € 25 miljoen. Onder artikel 56 geldt een maximum van € 11 miljoen (investeringskosten-exploitatiewinst). Niet meer dan € 22 miljoen aan investeringskosten is toegestaan.
Energie-efficiëntie (art. 38)	30%	Subsidiabel zijn de extra kosten ten opzichte van een nulscenario, zie paragraaf 4.3
	15%	Geen nulscenario
Alle projecten	+10 procentpunten (als geen nulscenario +5%)	Voor middelgrote ondernemingen
Alle projecten	+20 procentpunten (als geen nulscenario +10%)	Voor kleine ondernemingen

4.3 Projectkosten

Als projectkosten komen de kosten in aanmerking die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan een project. Subsidiabele kosten worden, afhankelijk van het project, berekend in overeenstemming met de artikelen 36, 38, 41, 46, 47, en 56 van de algemene groepsvrijstellingsverordening (dit is verwerkt in de modelbegroting).

Bij een project gaat het om investeringssteun voor praktijktoepassingen door een eindgebruiker/exploitant. Het betreft investeringen in materiële en eventueel immateriële activa. Leaseconstructies zijn onder artikel 36 en 38 van de AGVV mogelijk voor zover het om financiële lease gaat, waarbij de leaseneer eigenaar wordt van de installatie. De installatie blijft ook na het project in gebruik. Het gaat hierbij dus nadrukkelijk om investeringsprojecten, waarbij de aanvrager investeringen doet (in activa) die CO₂ reduceren. U kunt geen subsidie aanvragen voor een project als u met de investering geen aantoonbare duurzaamheidsbijdrage realiseert.

Bij een project krijgt u in de regel subsidie over de extra kosten van een investering ten opzichte van een nulscenario. Dit betekent dat er bijna altijd een referentie-investering bestaat, die opgevoerd moet worden. Dit zijn de kosten van een realistisch, minder milieuvriendelijk alternatief waarin u zou investeren als u geen subsidie krijgt.

Hieronder worden per thema de mogelijke nulscenario's beschreven.

Energie-efficiëntie

De in aanmerking komende kosten zijn de bijkomende investeringskosten die nodig zijn om het hogere niveau aan energie-efficiëntie te behalen. Zij worden vastgesteld door de investeringskosten te vergelijken met die van het nulscenario dat zich zonder de steun zou voordoen, en wel als volgt:

- a. indien het nulscenario erin bestaat een minder energie-efficiënte investering uit te voeren die overeenkomt met de gangbare zakelijke praktijk in de betrokken sector of voor de betrokken activiteit, bestaan de in aanmerking komende kosten uit het verschil tussen de kosten van de investering waarvoor staatssteun wordt verleend en de kosten van de minder energie-efficiënte investering;
- b. indien het nulscenario erin bestaat dezelfde investering op een later tijdstip uit te voeren, bestaan de in aanmerking komende kosten uit het verschil tussen de kosten van de investering waarvoor staatssteun wordt verleend en de netto contante waarde van de kosten van de latere investering, gediscoteerd naar het tijdstip dat de gesteunde investering zou worden verricht;
- c. indien het nulscenario erin bestaat de bestaande installaties en uitrusting in bedrijf te houden, bestaan de in aanmerking komende kosten uit het verschil tussen de kosten van de investering waarvoor staatssteun wordt verleend en de netto contante waarde van de investering in het onderhoud, de reparatie en de modernisering van de bestaande installaties en uitrusting, gediscoteerd naar het tijdstip dat de gesteunde investering zou worden verricht;
- d. in het geval van uitrusting die onder leasingovereenkomsten valt, bestaan de in aanmerking komende kosten uit het verschil in netto contante waarde tussen de leasing van de uitrusting waarvoor staatssteun wordt verleend en de leasing van de minder energie-efficiënte uitrusting die zonder de steun zou worden geleased; de leasingkosten omvatten geen kosten met betrekking tot de exploitatie van de uitrusting of installatie (brandstofkosten, verzekering, onderhoud, andere verbruiksgoederen), ongeacht of deze deel uitmaken van het leasingcontract.

In de a) tot en met d) genoemde situaties komt het nulscenario overeen met een investering met een vergelijkbare outputcapaciteit en levensduur die voldoet aan reeds van kracht zijnde Unienormen. Het nulscenario is geloofwaardig in het licht van wettelijke vereisten, marktvoorwaarden en prikkels gegenereerd door het EU ETS-systeem.

Indien de investering bestaat in een duidelijk te identificeren investering met uitsluitend als doel het verbeteren van de energie-efficiëntie waarvoor er geen minder energie-efficiënte investering in een nulscenario is, zijn de in aanmerking komende kosten de totale investeringskosten. De kosten die niet rechtstreeks verband houden met het behalen van een hoger niveau van energie-efficiëntie, komen niet in aanmerking.

In afwijking van de a) tot en met d), kunnen de in aanmerking komende kosten worden bepaald zonder dat het nulscenario wordt vastgesteld. In dat geval zijn de in aanmerking komende kosten de investeringskosten die rechtstreeks verband houden met het behalen van een hoger niveau van milieubescherming, en worden vastgestelde toepasselijke steunintensiteiten (en verhogingen) met 50 % verlaagd.

Circulaire Economie

De in aanmerking komende kosten zijn de extra investeringskosten die worden bepaald door de totale investeringskosten van het project af te zetten tegen die van minder milieuvriendelijke projecten of activiteiten, die een van de volgende zijn:

- a. een nulscenario bestaande uit een vergelijkbare investering die geloofwaardig zou zijn verwezenlijkt in een nieuw of reeds bestaand productieproces zonder steun en dat niet hetzelfde niveau van hulpbronnenefficiëntie behaalt;
- b. een nulscenario bestaande uit de behandeling van afval op basis van een verwerkingsmethode die lager in de prioritaire volgorde van de in artikel 4, lid 1, van Richtlijn 2008/98/EG bedoelde afvalhiërarchie staat, of de behandeling van afval, andere producten, materialen of stoffen op een minder hulpbronnenefficiënte manier;
- c. een nulscenario bestaande uit een vergelijkbare investering in een conventioneel productieproces waarbij primaire grondstoffen of feedstock worden gebruikt, indien het verkregen secundaire (hergebruikte of teruggewonnen) product technisch en economisch substitueerbaar is met het primaire product.

In de punten a) en c) genoemde situaties komt het nulscenario overeen met een investering met een vergelijkbare outputcapaciteit en levensduur die voldoet aan reeds van kracht zijnde Unienormen. Het nulscenario is geloofwaardig in het licht van wettelijke vereisten, marktvoorwaarden en prikkels.

Indien de investering bestaat in de installatie van een uitbreiding van een reeds bestaande faciliteit waarvoor geen minder milieuvriendelijk equivalent bestaat, of indien de aanvrager van de steun kan aantonen dat zonder steun geen investering zou worden gedaan, zijn de in aanmerking komende kosten de totale investeringskosten.

Overige maatregelen die CO₂-uitstoot reduceren

De in aanmerking komende kosten zijn de extra kosten voor investeringen die zijn bepaald door de investeringskosten af te zetten tegen die van een nulscenario dat zonder de steun zou plaatsvinden, en wel als volgt:

- a. indien het nulscenario erin bestaat een minder milieuvriendelijke investering uit te voeren die overeenkomt met de gangbare zakelijke praktijk in de betrokken sector of voor de betrokken activiteit, bestaan de in aanmerking komende kosten uit het verschil tussen de kosten van de investering waarvoor staatssteun wordt verleend en de kosten van de minder milieuvriendelijke investering;
- b. indien het nulscenario erin bestaat dezelfde investering op een later tijdstip uit te voeren, bestaan de in aanmerking komende kosten uit het verschil tussen de kosten van de investering waarvoor staatssteun wordt verleend en de netto contante waarde van de kosten van de latere investering, gediscoteerd naar het tijdstip dat de gesteunde investering zou worden verricht;
- c. indien het nulscenario erin bestaat de bestaande installaties en uitrusting in bedrijf te houden, bestaan de in aanmerking komende kosten uit het verschil tussen de kosten van de investering waarvoor staatssteun wordt verleend en de netto contante waarde van de investeringen in het onderhoud, de reparatie en de modernisering van de bestaande installaties en uitrusting, gediscoteerd naar het tijdstip dat de gesteunde investering zou worden verricht;
- d. in het geval van uitrusting die onder leasingovereenkomsten valt, bestaan de in aanmerking komende kosten uit het verschil in netto contante waarde tussen de leasing van de uitrusting waarvoor staatssteun wordt verleend en de leasing van de minder milieuvriendelijke uitrusting die zonder de steun zou worden geleased; de leasingkosten omvatten geen kosten met betrekking tot de exploitatie van de uitrusting of installatie (brandstofkosten, verzekering, onderhoud, andere verbruiksgoederen), ongeacht of deze deel uitmaken van het leasingcontract.

In de a) tot en met d) genoemde situaties komt het nulscenario overeen met een investering met een vergelijkbare outputcapaciteit en levensduur die voldoet aan reeds van kracht zijnde Unienormen. Het nulscenario is geloofwaardig in het licht van wettelijke vereisten, marktvoorwaarden en prikkels gegenereerd door het EU ETS-systeem.

Indien de investering waarvoor staatssteun wordt verleend, een uitbreidingscomponent is voor een reeds bestaande faciliteit waarvoor geen minder milieuvriendelijke investering in een nulscenario bestaat, zijn de in aanmerking komende kosten de totale investeringskosten.

In afwijking van de a) tot en met d), kunnen de in aanmerking komende kosten worden bepaald zonder dat het nulscenario wordt vastgesteld. In dat geval zijn de in aanmerking komende kosten de investeringskosten die rechtstreeks verband houden met het behalen van een hoger niveau van milieubescherming, en worden vastgestelde toepasselijke steunintensiteiten (en verhogingen) met 50 % verlaagd.

Infrastructuurvoorzieningen voor afvalwarmte en waterstof (artikel 36, 41, 46 en 56 AGVV);

Bij dit thema zijn er geen nulscenario's. De in aanmerking komende kosten verschillen per artikel:

- Bij artikel 36 en artikel 41 zijn de in aanmerking komende kosten de totale investeringskosten;
- Bij artikel 46 zijn de in aanmerking komende kosten de investeringskosten voor de bouw of upgrade van een energie-efficiënt systeem voor stadsverwarming en/of stadskoeling;
- Bij artikel 56 zijn de in aanmerking komende kosten de investeringen in materiële en immateriële activa, waarbij het steunbedrag niet hoger is dan het verschil tussen de in aanmerking komende kosten en de exploitatiewinst van de investering. De exploitatiewinst wordt in mindering gebracht op de in aanmerking komende kosten, hetzij vooraf op basis van redelijke prognoses, hetzij via een terugvorderingsmechanisme.

4.4 Wat als een provincie, gemeente of andere overheid een bijdrage levert?

Als een provincie, gemeente of andere overheid ook subsidie verleent aan het project, is er sprake van cumulatie van subsidies.

In deze subsidieregeling wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de ruimte die het steunkader biedt. Dat betekent dat subsidies vanuit de SDE++, Horizon 2020/Europe, provincies, gemeenten, waterschappen, gemeentes en openbare lichamen als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen, niet bij voorbaat afgetrokken worden van de subsidie die vanuit de VEKI mogelijk is.

In de VEKI-regeling gaan we ervan uit dat bijdrages van de provincie, gemeente of andere overheid gedaan worden vanuit de wettelijke taken van die organisatie (niet-economische activiteiten). Bijdrages vanuit de niet-wettelijke taken (economische activiteiten) of in-kind bijdrages (uren) komen in de VEKI in praktijk niet voor en bespreken we daarom niet.

- Als het gaat om de wettelijke taken van een provincie, gemeente of andere overheid (niet-economische activiteiten), levert de bijdrage van een bestuursorgaan een voordeel op voor de aanvrager dat andere marktpartijen niet hebben en dat met publiek geld bekostigd wordt. Er is dan sprake van steun.
- Als het een cash-bijdrage betreft, noemen we dat subsidie. De subsidie wordt opgeteld bij de subsidie die de aangevraagd wordt.
- Vervolgens wordt beoordeeld of de totale steun binnen de maximaal toegestane steunruimte uit het steunkader blijft. Het eventuele teveel wordt afgetrokken van de gevraagde subsidie.

De rijksoverheid, provincies, gemeentes en WGR kunnen zelf nooit subsidie ontvangen, waterschappen wel (artikel 3, tweede lid, Kaderbesluit nationale EZK- en LNV-subsidies).

4.5 Combinatie van VEKI-subsidie met EIA en MIA/VAMIL

VEKI-subsidie voor een investering kan gecombineerd worden met EIA en MIA/VAMIL voor die investering, maar op een verschillende manier.

EIA

EIA is een belastingvoordeel en geen staatssteun, maar heeft bij de vaststelling van de definitieve VEKI-subsidie (na afloop van het project) wel effect. EIA zal (bijna) altijd later aangevraagd worden dan de VEKI-subsidie. Daarom houden we bij verlening van de VEKI-subsidie geen rekening met een eventuele EIA-aanvraag. Bij de EIA-aanvraag worden alleen definitief vastgestelde subsidies in mindering gebracht op het investeringsbedrag. Toegezegde of toegekende (verleende) subsidies waarvan de hoogte op een later moment nog definitief wordt vastgesteld, hoeft u in uw EIA-aanvraag niet te vermelden. Dat geldt ook voor aangevraagde of nog aan te vragen subsidies.

Omdat het EIA-voordeel wel de investeringskosten van een demonstratieproject verlaagt, dient u het ontvangen EIA-voordeel bij de vaststelling van de VEKI-subsidie wel in mindering te brengen op de subsidiabele kosten van de VEKI. Het betreft het EIA-voordeel dat u tot en met de einddatum van het project heeft genoten.

MIA/VAMIL

MIA/VAMIL is wel staatssteun, maar in een andere vorm dan subsidie (ook een belastingvoordeel). Dat betekent dat de VEKI-subsidie voor een project en MIA/VAMIL-voordeel samen niet boven de maximaal toegestane staatssteunruimte mogen uitkomen. Degene die als tweede steun toekent, zal rekening moeten houden met de eerder verleende steun. Dit is in praktijk meestal de MIA/VAMIL, omdat die pas kan worden aangevraagd nadat een investeringsverplichting is aangegaan terwijl subsidie vanuit de VEKI voorafgaand aan een investeringsverplichting moet worden aangevraagd.

5 De aanvraagprocedure in vijf stappen

Stap 1 – Benader RVO met een vraag

Als u nog niet goed weet of u voor subsidie in aanmerking komt, dan is het verstandig om dit telefonisch te toetsen. Hiervoor kunt u contact opnemen met Klantcontact van RVO, telefoon: 088 0424242. Of dien een projectidee in via de website. Het formulier vindt u [hier](#).

Stap 2 – Dien uw subsidieaanvraag op tijd in

U kunt een subsidieaanvraag indienen tijdens de openstellingstermijn. U dient uw subsidieaanvraag in via het eLoket: www.rvo.nl/eloket. Om in te kunnen dienen heeft u een eHerkenningmiddel nodig. U heeft minimaal betrouwbaarheidsniveau 3 nodig. Vraag dit tijdig aan! Dit kost een aantal werkdagen. <https://www.rvo.nl/onderwerpen/over-ons/zaken-regelen/inloggen#eherkenning>.

Stap 3 – Is uw aanvraag volledig?

Als uw aanvraag binnenkomt, controleren wij of alle benodigde stukken aangeleverd zijn ([zie hoofdstuk 6](#)). Als uw aanvraag compleet is, nemen we uw aanvraag in behandeling. Is dit niet het geval, dan ontvangt u een verzoek om de aanvraag aan te vullen. Aanvragen die we ontvangen op de sluitingsdag worden alleen in behandeling genomen als ze compleet zijn. Na de sluitingsdag is er geen mogelijkheid meer om uw aanvraag aan te vullen. RVO stuurt alle correspondentie die op uw subsidieaanvraag volgt naar de penvoerder of, indien u dat heeft aangegeven, naar een intermediair.

Stap 4 – Beoordeling van de aanvraag

RVO beoordeelt de aanvragen op volgorde van binnenkomst van de aanvragen. Daarbij geldt de datum dat uw aanvraag compleet is. In deze fase toetsen we of er inhoudelijke of financiële redenen zijn om uw subsidieaanvraag af te wijzen. Als uw project aan de inhoudelijke vereisten voldoet, dan kunt u subsidie krijgen tot het beschikbare budget is uitgeput.

Stap 5 – Uitsluitel over toekenning of afwijzing

De termijn voor beoordeling op volgorde van binnenkomst is acht weken. Binnen deze termijn laten we u weten of uw aanvraag is toegekend of afgewezen. De termijn kan verlengd worden.

6 Onderdelen van de subsidieaanvraag

Een subsidieaanvraag bestaat uit de volgende onderdelen:

- Het aanvraagformulier
- Bijlage 1: Projectplan
- Bijlage 2: Begroting
- Bijlage 3: Financieringsplan (onderdeel van het modelprojectplan en de model begroting)
- Bijlage 4: Exploitatieberekening
- Bijlage 5: MKB-toets (indien van toepassing)
- Bijlage 6: Verklaring VEKI-aanvraag: geen EML-maatregelen
- Overige bijlage(n)

U dient uw aanvraag in via eLoket (www.rvo.nl/eloket) en voegt de gevraagde bijlagen toe. De formats daarvoor vindt u op <https://mijn.rvo.nl/versnelde-klimaatinvesteringen-industrie>. Uw aanvraag is compleet als alle onderdelen door RVO ontvangen zijn.

Het aanvraagformulier

Uzelf of een intermediair vult in eLoket het aanvraagformulier in en ondertekent dit met een digitale handtekening (eHerkenning). Indien een intermediair de aanvraag voor u indient, moet u de machtiging van de intermediair apart als bijlage bijvoegen.

Bijlage 1: Projectplan

Uw subsidieaanvraag beoordelen we inhoudelijk op basis van het projectplan. Hiervoor is een modelprojectplan beschikbaar op <https://mijn.rvo.nl/versnelde-klimaatinvesteringen-industrie>.

Bijlage 2: Begroting

Op <https://mijn.rvo.nl/versnelde-klimaatinvesteringen-industrie> is een begrotingsmodel beschikbaar. Vul de relevante werkbladen in de begroting in.

Bijlage 3: Financieringsplan (onderdeel van het modelprojectplan en de model begroting)

In alle projecten is er bij de beoordeling aandacht voor de bijdrage die u zelf moet betalen. Als u uw eigen financiële bijdrage niet op tijd kunt leveren, is de kans groot dat het project mislukt of pas veel later (meer dan een 1/2 jaar) van start kan gaan. Daarom wordt het project afgewezen als er onvoldoende vertrouwen is in de financiële haalbaarheid.

In het projectplan vragen we u aan te geven hoe u de eigen bijdrage gaat financieren. Dit kan bijvoorbeeld onderbouwd worden met een verklaring van uw bank of investeerder, een (recent) jaarverslag en/of een businessplan. In de modelbegroting vult u op het tabblad financiering de samenvattende tabel over de financiering in.

Bijlage 4: Exploitatieberekening

De exploitatieberekening bevat tenminste:

- een specificatie van de investeringskosten;
- een overzicht van alle kosten en baten;
- een berekening van het projectrendement (NCW, IRR) en de terugverdientijd.

RVO gaat ervanuit dat u voor dit type projecten een dergelijke berekening al gemaakt heeft. Daarom wordt hiervoor geen apart format ter beschikking gesteld. Laat in de berekening en het projectplan duidelijk zien welke uitgangspunten u gehanteerd heeft (zoals de WACC).

Bijlage 5: MKB-toets

Om te toetsen of uw bedrijf een MKB-onderneming is, kunt u gebruik maken van de online MKB- toets op de website van de Europese Commissie. Zie [Mkb-toets \(rvo.nl\)](https://mkb-toets.rvo.nl).

Bijlage 6: Verklaring VEKI aanvraag: geen EML-maatregelen

Dit betreft een verklaring dat de aanvrager niet op grond van bijlage VII of XIV van de Omgevingsregeling verplicht is de investering of onderdelen van de investering waarvoor de subsidie wordt aangevraagd, uit te voeren;

Overige bijlagen

Wij raden u aan om stukken die belangrijk zijn voor het project mee te sturen, zoals:

- rapporten ter onderbouwing van de technische of economische claims die u in het projectplan doet; • offertes;
- toezeggingen van de bank of investeerder(s);
- uitbestedingsovereenkomst(en).

7 Als uw project subsidie krijgt toegekend

Als uw project voor subsidie in aanmerking komt, ontvangt u hiervan schriftelijk bericht in de vorm van een beschikking.

Hierin staat hoeveel subsidie u krijgt, welke voorwaarden er mogelijk nog gelden en aan welke bepalingen u moet voldoen. Alle correspondentie verloopt in beginsel per e-mail.

Voorschotten

Het subsidiebedrag krijgt u in delen uitgekeerd. U krijgt automatisch een eerste voorschot binnen twee weken na verlening, tenzij het project later start. Dan krijgt u een eerste voorschot binnen twee weken na aanvang van het project. Er zijn twee manieren van bevoorschotten.

Begroting zonder mijlpalen

U krijgt in totaal 90% van het subsidiebedrag als voorschot binnen de looptijd van het project. De voorschotten worden lineair verdeeld over de gehele projectperiode. De voorschotten worden binnen twee weken na de start van een nieuw kwartaal automatisch uitbetaald. De laatste 10% van het subsidiebedrag wordt na afsluiting, bij de vaststelling van het project uitbetaald.

Begroting met mijlpalen

Als u in het projectplan heeft aangegeven gebruik te maken van een mijlpalenplan, dan worden de voorschotten verdeeld op grond van de mijlpalen. Binnen een mijlpaalperiode worden de kosten lineair verdeeld en binnen twee weken na de start van een nieuw kwartaal uitbetaald. De laatste 10% van het subsidiebedrag wordt na afsluiting, bij de vaststelling van het project uitbetaald. Voor projecten waarvoor € 2 miljoen of meer aan subsidie gevraagd wordt, is een begroting met mijlpalen verplicht.

Een mijlpaal vertegenwoordigt een concreet te behalen resultaat en de daar aan verbonden kosten. Elke mijlpaalperiode dient te worden afgesloten met een concreet definieerbaar resultaat van uitgevoerde activiteiten in het project. Mijlpalen zijn ook belangrijke beslismomenten in uw project, zoals een definitief investeringsbesluit of opdrachtverstrekking. De mijlpalen dienen te worden opgenomen in het tabblad 'mijlpalenbegroting' van de modelbegroting en verder onderbouwd te worden in het projectplan. Alle subsidiabele kosten die u maakt in aanloop naar het te behalen resultaat neemt u op in de mijlpaal. U doet vooraf melding aan RVO als de mijlpalen niet behaald worden en u er langer over doet of de kosten gaan afwijken. Naast de melding dient u dan een wijzigingsverzoek in met een aangepaste planning en aangepaste mijlpalenbegroting. Dit kan gevolgen hebben voor de uitbetaling van uw voorschotten.

Vertraging in het project

Wanneer het project vertraging oploopt, heeft u de plicht dit te melden. U moet dan toestemming vragen voor de nieuwe projectplanning via een wijzigingsverzoek zodat ook de bevoorschotting aangepast kan worden. Indien u langere tijd onterecht voorschotten ontvangt, kan RVO deze voorschotten terugvorderen en u een boete opleggen.

Verplichtingen

Houd er rekening mee dat u aan een aantal verplichtingen moet voldoen als uw projectsubsidie krijgt. De belangrijkste zijn:

- U houdt een correcte en overzichtelijke projectadministratie bij.
- U voert het project uit volgens het projectplan en de bepalingen in de beschikking.
- Voor eventuele wijzigingen in de uitvoering van het project vraagt u vooraf schriftelijk toestemming aan RVO.
- Aan het eind van het project stuurt u ons binnen dertien weken een verzoek om de subsidie vast te stellen en een openbaar en een vertrouwelijk eindverslag.
- Voor subsidies van € 30.000 tot € 125.000 wordt bij vaststelling een kostenverklaring gevraagd, voor subsidies van € 125.000 of meer een controleverklaring van de accountant. De subsidie wordt op basis van de werkelijke kosten vastgesteld, maar wordt niet hoger dan oorspronkelijk is verleend.

Eindverslag

Het eindverslag levert u aan in een openbare versie en een vertrouwelijke versie. Het eindverslag bevat in ieder geval:

- een algemene en technische omschrijving van de aangeschafte en gebruikte installaties of lokale infrastructuur;
- een exploitatieberekening inclusief de financiële parameters van het project;
- een overzicht van de investeringskosten per component van het project;
- een overzicht van de kostenopbouw toegespitst op de verschillende kostencomponenten, inclusief risico-opslag;
- een overzicht van alle kosten en baten, en;
- een berekening van de daadwerkelijk gerealiseerde CO₂-reductie in Nederland ten opzichte van de referentie situatie.

Wat gebeurt er als uw aanvraag wordt afgewezen?

Als uw subsidieverzoek wordt afgewezen, ontvangt u hiervan schriftelijk bericht in de vorm van een beschikking. U kunt telefonisch een nadere toelichting krijgen. Afhankelijk van de reden voor afwijzing bekijken wij samen met u of het indienen van een verbeterde aanvraag zinvol is en of er andere financiële ondersteuningsmogelijkheden zijn bij RVO. Houd er rekening mee dat kosten die al gemaakt zijn bij een eventuele tweede indiening niet voor ondersteuning in aanmerking komen. Ook kan het zijn dat een herindiening niet mogelijk is, omdat u al gestart bent met het project. Dan heeft de subsidie geen stimulerend effect meer.

Bijlage 1: Factoren CO₂-equivalentie

Naam	Chemische formule	Global Warming Potential (CO ₂ -eq)
Koolstofdioxide	CO ₂	1
Methaan	CH ₄	28
Distikstofmonoxide	N ₂ O	265
HFK-23	CHF ₃	12.400
HFK-32	CH ₂ F ₂	677
HFK-41	CH ₃ F ₂	116
HFK-125	CHF ₂ CF ₃	3.170
HFK-134	CHF ₂ CHF ₂	1.120
HFK-134a	CH ₂ FCF ₃	1.300
HFK-143	CH ₂ FCHF ₂	328
HFK-143a	CH ₃ CF ₃	4.800
HFK-152	CH ₂ FCH ₂ F	16
HFK-152a	CH ₃ CHF ₂	138
HFK-161	CH ₃ CH ₂ F	4
HFK-227ea	CF ₃ CHF ₂ CF ₃	3.350
HFK-236cb	CH ₂ FCF ₂ CF ₃	1.210
HFK-236ea	CHF ₂ CHF ₂ CF ₃	1.330
HFK-236fa	CF ₃ CH ₂ CF ₃	8.060
HFK-245ca	CH ₂ FCF ₂ CHF ₂	716
HFK-245fa	CHF ₂ CH ₂ CF ₃	858
HFK-365mfc	CH ₃ CF ₂ CH ₂ CF ₃	804
HFK-43-10mee	CF ₃ CHFCH ₂ CF ₂ CF ₃	1.650
PFK-14	CF ₄	6.630
PFK-116	C ₂ F ₆	11.100
PFK-218	C ₃ F ₈	8.900
PFK-318	c-C ₄ F ₈	9.540
PFK-31-10	C ₄ F ₁₀	9.200
PFK-41-12	C ₅ F ₁₂	8.550
PFK-51-14	C ₆ F ₁₄	7.910
PFK-91-18	C ₁₀ F ₁₈	7.190
Zwavelhexafluoride	SF ₆	23.500

Bijlage 2: Toelichting afwijzingsgronden

In artikel 4.6.7 van de Regeling nationale EZK- en LNV-subsidies zijn afwijzingsgronden opgenomen die gelden naast de algemene afwijzingsgronden uit artikel 22 en 23 van het Kaderbesluit nationale EZK- en LNV-subsidies. De toelichting daarop hebben we hier overgenomen (Stcrt 2023, nr. 6239.).

Terugverdiëntijd zonder subsidie moet meer dan 5 jaar zijn

Allereerst wordt op grond van onderdeel a de subsidie afgewezen als het aannemelijk is dat de terugverdiëntijd van de investering 5 jaar of minder zou zijn in het geval geen subsidie op grond van deze titel verleend zou worden. Er is voor gekozen om alleen subsidie te verlenen voor de investeringen ten aanzien waarvan het vertrouwen bestaat dat de terugverdiëntijd (zonder subsidie) meer dan vijf jaar zal bedragen, omdat ondernemingen op grond van artikel 5.15, eerste lid van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) al verplicht zijn te investeren in energiebesparende maatregelen die een terugverdiëntijd van vijf jaar of minder hebben. Met de subsidie worden dus alleen de investeringen gestimuleerd die ondernemingen niet al verplicht zijn om te doen. Ook wordt met deze afwijzingsgrond aangesloten bij het Klimaatakkoord waarin is opgenomen dat rendabele investeringen met een terugverdiëntijd van meer dan 5 jaar gestimuleerd moeten worden. Deze investeringen zijn maatschappelijk gezien (lees: in de zin van het concept Klimaatakkoord) wel rendabel, maar niet vanuit een bedrijfseconomisch perspectief. Deze investeringen moeten dan ook gestimuleerd worden teneinde een mogelijke kans op toekomstig rentabiliteit te vergroten. De verwachting is namelijk dat de investeringskosten op termijn lager zullen worden doordat productie- en installatiekosten lager worden door serieproductie (schaalvoordelen), alsook dat de kosten van energie en van CO₂-emissie omhoog gaan waardoor het meer rendabel is te investeren in aanpassingen in de bedrijfsvoering dan deze hogere kosten te dragen.

Bij de berekening van de duur van de terugverdiëntijd wordt op grond van artikel 4.6.7, tweede lid, gebruikgemaakt van de methode, opgenomen in bijlage XV van de Omgevingsregeling.

Erkende maatregelen voor energiebesparing

Artikel 4.14 van de Omgevingsregeling bepaalt dat erkende maatregelen voor energiebesparing opgenomen in bijlage VII van de Omgevingsregeling, een terugverdiëntijd van vijf jaar of minder hebben en dus verplicht zijn om uit te voeren. Daarom wordt benadrukt dat een subsidieaanvraag voor een VEKI-project voor een dergelijke investering niet voldoet aan de reeds geldende eis voor VEKI-projecten dat de terugverdiëntijd meer dan vijf jaar moet zijn. Raadpleeg de Erkende maatregelenlijsten 2023 [hier](#) (klik door naar "Gebruik de EML", naar verwachting beschikbaar vanaf medio maart) of bekijk de huidige lijsten [hier](#).

Bedrijfsspecifieke prijzen

Afwijken van de in de standaardmethode vastgestelde prijs is alleen toegestaan als de reden voor het afwijken en de opgevoerde energieprijzen afdoende is onderbouwd.

De gebruikte energieprijzen worden als volgt onderbouwd:

- met de marginale energieprijzen uit het meest recente eigen energiecontract; of
- wanneer er (ook) wordt ingekocht op de spotmarkt, kan de gebruikte energieprijzen onderbouwd worden op basis van een gewogen gemiddelde van:
  - de marginale energieprijzen uit het meest recente eigen energiecontract; en
  - een onderbouwde gemiddelde futureprijzen. Deze bestaat uit de gemiddelde futureprijzen voor levering voor de komende vijf jaar (voor zover bekend), gemeten vanaf het jaar waarin het onderzoek moet worden verstrekt. Hierbij wordt het gemiddelde genomen van de gemiddelde futureprijzen voor levering van elke dag van de eerste maand van het jaar waarin het onderzoek moet worden ingediend.

Het mogen hanteren van bedrijfsspecifieke energieprijzen laat onverlet dat, zoals hierboven genoemd, erkende maatregelen voor energiebesparing opgenomen in bijlage VII van de Omgevingsregeling, een terugverdiëntijd van vijf jaar of minder hebben en dus verplicht zijn om uit te voeren.

Vermeden CO₂-kosten

Vermeden CO₂-kosten voor bedrijven die vallen onder Hoofdstuk VIB. CO₂-heffing industrie van de Wet belastingen op milieugrondslag dienen als baten te worden meegenomen in de berekening van de terugverdientijd.

Voorbeeld:

Als energie-efficiëntie maatregel wordt een warmtepomp geplaatst om in het warmtegebruik onder de 100°C te voorzien.

Uitgangspunten:

- De warmtepomp heeft een COP (Coefficient of Performance) van 4.
- De warmtepomp heeft een vermogen van 1 MWth.
- De investering voor de warmtepomp inclusief inbouw- en aanpassingskosten binnen de inrichting bedraagt € 350.000.
- Er is een extra 630KVA aansluiting nodig de eenmalige aansluitkosten hiervan bedragen € 50.000.
- De referentie investering is een warmwaterketel waarvan de kosten inclusief inbouw € 100.000 bedragen.
- Voor de financieringskosten wordt een rente van 4,34% aangehouden (bijlage 10a van de Activiteitenregeling).
- De warmtepomp wordt ingezet met 8.000 vollasturen per jaar.
- Voor jaarlijkse operationele kosten (onderhoud en bediening) wordt 3% van de investering aangenomen.
- De warmtepomp heeft een levensduur van 15 jaar, er wordt geen restwaarde aangenomen.
- De kosten voor elektriciteit en gas bedragen in dit voorbeeld respectievelijk 0,10 €/kWh en 0,24 €/Nm³ (bijlage 10a van de Activiteitenregeling).
- De aanvrager is niet ETS-plichtig dus er zijn geen financiële baten voor de vermeden CO₂.
- De warmwaterboiler heeft een rendement van 90%.

In de terugverdientijd (TVT) berekening worden operationele-, financieringskosten en overige kosten baten (bv. energie) meegenomen. Voor het bepalen van het subsidiabele kosten wordt alleen uitgegaan van de (meer)investering en de bijbehorende referentie investering.

De terugverdientijd wordt berekend met de volgende formule: $TVT = (I + F)/B$, waarin:

- TVT : de terugverdientijd in jaren;
- I : de (meer)investering in euro's;
- F : de kosten voor de financiering van de (meer)investering in euro's;
- B : de jaarlijkse kostenbesparing in euro's.

$$I = 350.000 + 50.000 - 100.000 = € 300.000$$

Er wordt op jaarbasis 1.000.000 Nm³ gas bespaard en daarvoor in de plaats is 2 miljoen kWh elektrische energie extra nodig. $B = 1.000.000 * 0,24 - 2.000.000 * 0,10 - 0,03 * (350.000 - 100.000) = € 32.500$

De kosten voor de financiering van de (meer)investering conform bijlage 10a van de Activiteitenregeling zijn: $F = 0,0434 * (0,5 * I) * (I/B) = 0,0434 * (0,5 * 300.000) * (300.000/32.500) = € 60.092$ $TVT = (300.000 + 60.092)/32.500 = 11$ jaar.

Maximale subsidie van € 80 per ton CO₂

Specifiek is opgenomen dat de subsidie niet meer dan € 80 per ton CO₂-reductie mag bedragen gedurende vijftien jaar vanaf ingebruikname of gedurende de levensduur van de installatie, indien deze korter is dan vijftien jaar. Het betreft hier dus de te verlenen VEKI-subsidie gedeeld door de totale CO₂-reductie gedurende vijftien jaar of de levensduur van de installatie. De termijn van vijftien jaar sluit aan bij de termijn waarvan de SDE++ uitgaat wat betreft de levensduur van installaties. Bij de VEKI ligt de nadruk met name op procestechnologie. De berekeningen van het PBL wijzen uit dat deze technologie relatief lage kosten per ton vermeden CO₂ heeft. Het maximum bedrag per ton vermeden CO₂ is globaal gelijk aan het gemiddelde subsidiebedrag per ton vermeden CO₂ uit de SDE++.

Kwaliteit van het project

Ook wordt op grond van onderdeel c een subsidieaanvraag afgewezen indien de kwaliteit van het project onvoldoende is. Er wordt gekeken naar aanpak en methodiek, zoals de beschrijving in het projectplan van de achtergrond van het probleem, de probleemdefinitie, het verrichte vooronderzoek, de doelen, de inhoudelijke aanpak, de per betrokken partij uit te voeren activiteiten, de projectfasen inclusief go/no go momenten, de te gebruiken middelen en de resultaten.

Ook wordt beoordeeld of het projectplan inzicht geeft in de risico's en hoe daarmee omgegaan wordt. Daarnaast is van belang dat de partijen die bij het project betrokken zijn (de aanvrager en eventuele uitbestedingsrelaties) de voor het project noodzakelijke partijen zijn (betrokkenheid van de waardeketen: producent/ontwikkelaar, leverancier en (eind) gebruiker), of de kwaliteit van die partijen voldoende is om het project goed uit te voeren (de partijen beschikken over de benodigde kennis en ervaring) en of de inbreng van de deelnemende partijen duidelijk is.

Subsidie is $\geq$ € 30.000 voor MKB-ondernemingen en $\geq$ € 125.000 voor grote ondernemingen

Verder wordt op grond van onderdeel d de subsidieaanvraag afgewezen indien de te verlenen subsidie minder dan € 30.000 zou bedragen voor MKB-ondernemingen of minder dan € 125.000, voor grote ondernemingen. Er is gekozen voor dit minimumbedrag om ervoor te zorgen dat de projecten nog wel een bepaalde omvang hebben, zodat daadwerkelijk de doelstelling van de subsidiemodule bereikt kan worden. De achterliggende gedachte om voor MKB-ondernemingen een lager minimaal subsidiebedrag te hanteren is hiermee het MKB beter de crisis door te kunnen helpen door extra steun te kunnen geven.

Alleen bewezen technieken komen in aanmerking

Tot slot waarborgen de onderdelen e en f dat alleen investeringen die zich al bewezen hebben voor subsidie in aanmerking komen. Een subsidie wordt daarom afgewezen indien de aanvrager onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat de subsidieaanvraag een project betreft ten behoeve van een investering in technologie die zich in soortgelijke projecten in de industrie bewezen heeft. Dit zal in ieder geval zo zijn, als er minimaal drie soortgelijke projecten zijn die goed werken. Gaat het om een investering die een exacte kopie is van een eerdere investering die goed werkt en die nauwelijks of geen technische risico's heeft, dan kan dat ook als bewezen geaccepteerd worden. De aanvrager dient aannemelijk te maken dat dit het geval is, voorzien van een deugdelijke onderbouwing.

Om te waarborgen dat investeringen zich al bewezen hebben is het ook de bedoeling om alleen investeringen te stimuleren waarvoor niet al op grond van de DEI+ een subsidieaanvraag ingediend zou kunnen worden. Hierdoor kunnen de meer innovatieve investeringen die al onder de DEI+ vallen niet via onderhavige subsidiemodule gestimuleerd worden en wordt puur op de gewenste versnelling ingezet. In de DEI+ geldt als voorwaarde dat maximaal drie soortgelijke projecten gesubsidieerd kunnen worden vanuit de RNES. De onderhavige subsidiemodule beoogt de fase daarna te ondersteunen, zodat technieken die reeds een aantal keer bewezen zijn in de industrie maar een nog hoge terugverdientijd hebben, verder tot uitrol gebracht kunnen worden.

Bijlage 3: Toelichting NO_x-emissieberekening

Vanwege de stikstofproblematiek zal bij elke aanvraag ook worden nagegaan wat het effect van het subsidieproject is op de stikstofemissies in Nederland. Hiertoe wordt bij de subsidieaanvraag een berekening gevraagd van de eventuele verandering in lokale (op inrichtingsniveau) jaarvracht van de NO_x-emissie. Veranderingen in emissie zullen doorgaans gekoppeld zijn aan effecten die het subsidieproject heeft op de eigen stookinstallaties. Te denken valt b.v. aan een afname van het aardgasverbruik door het plaatsen van een warmtepomp.

De uitgangssituatie (jaarvracht) zal over het algemeen bekend zijn omdat stookinstallaties, al dan niet verplicht, worden bemeten op NO_x-uitstoot. In het geval dat de uitgangssituatie (voorafgaande aan doorvoering project) niet bekend is kan worden uitgegaan van kentallen van stookinstallaties of informatie uit BBT (beste beschikbare technieken) documenten. Effecten van het starten of stoppen van installaties of niet lineaire effecten door het draaien in deellast mogen buiten beschouwing worden gelaten. Volume-effecten, b.v. afname van de hoeveelheid verstoekt aardgas, kunnen dus lineair worden verdisconteerd. Geef bij de berekening zoveel mogelijk aan welke uitgangspunten zijn gekozen, te denken valt aan:

- Jaarvracht uit milieुरapportage;
- Rookgas-/ afgasdebiet;
- Rookgas-/ afgastemperatuur, druk en zuurstofgehalte;
- Hoeveelheid stookgas en luchtvermaat.

Bijlage 4: Verklarende woordenlijst

Aanvrager

Een natuurlijke persoon of rechtspersoon neemt deel aan het project voor eigen kosten en risico. Geen subsidie wordt verstrekt aan een provincie, gemeente of openbaar lichaam als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Algemene groepsvrijstellingsverordening

Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PbEU 2014, L 187).

CO₂

CO₂ of CO₂-equivalent.

CO₂-equivalent

De hoeveelheid CH₄, N₂O, HFK's, PFK's en SF₆, die overeenkomstig de factoren in [bijlage 1](#) eenzelfde broeikaseffect oplevert als een massa-eenheid CO₂.

Derden (subcontractant)

Derden voeren een deel van het project uit in opdracht en op kosten van de aanvrager. Met een derde kan een uitbestedingsovereenkomst gesloten worden.

Energie-efficiëntie

Een hoeveelheid bespaarde energie op het niveau van de onderneming die wordt vastgesteld door het verbruik vóór en ná de invoering van een maatregel ten verbetering van de energie-efficiëntie te meten en/of te ramen, gecorrigeerd voor externe factoren die het energieverbruik beïnvloeden.

Energie-infrastructuur (opgenomen om aan te geven wat niet subsidiabel is)

Energie-infrastructuur die is onderworpen aan volledige tarief- en toegangsregulering overeenkomstig wetgeving inzake de interne energiemarkt. Energie-infrastructuur betreft alle fysieke uitrusting of faciliteit die gelegen is binnen de Unie of die de Unie verbindt met één of meer derde landen en die onder de volgende categorieën valt:

a. wat elektriciteit betreft:

- i. infrastructuur voor transmissie in de zin van artikel 2, lid 3, van Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de
- ii. Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit; ii. infrastructuur voor distributie in de zin van artikel 2, lid 5, van Richtlijn 2009/72/EG;
- iii. 'elektriciteitsopslag': faciliteiten gebruikt voor de permanente of tijdelijke opslag van elektriciteit in boven of ondergrondse infrastructuur of geologische locaties, mits deze direct zijn aangesloten op hoogspanningstransmissielijnen ontworpen voor een spanning van 110 kV of meer;
- iv. alle uitrusting of installaties die van essentieel belang zijn om de in punten i) tot en met iii) omschreven systemen op een veilige, betrouwbare en efficiënte wijze te laten functioneren, met inbegrip van beschermings-, monitorings- en toezichtssystemen op alle spanningsniveaus en onderstations, en
- v. 'slimme netten': alle uitrusting, lijnen, kabels of installaties, zowel op transmissie- als op middenspanningsdistributieniveau, die moet dienen voor digitale tweewegs communicatie, (bijna) realtime, interactieve en intelligente monitoring en sturing van elektriciteitsproductie, -transmissie, -distributie en -verbruik binnen een elektriciteitsnetwerk, met het oog op de ontwikkeling van een netwerk dat op efficiënte wijze het gedrag en de acties van alle op het netwerk aangesloten gebruikers (producenten, verbruikers en producenten- verbruikers) integreert, om zo een economisch doelmatig en duurzaam elektriciteitsnet tot stand te brengen met slechts beperkte verliezen, dat van hoge kwaliteit is, met grote voorzieningszekerheid en goed beveiligd.

b. wat gas betreft:

- i. transmissie- en distributiepipleidingen voor het transport van aardgas en biogas die deel uitmaken van een netwerk, met uitsluiting van hogedrukpijpleidingen die worden gebruikt voor de upstreamdistributie van aardgas;
- ii. de met de in punt i) bedoelde hogedrukpijpleidingen verbonden ondergrondse opslagfaciliteiten;

- iii. alle uitrusting of installaties die van essentieel belang zijn voor een veilige, betrouwbare en efficiënte exploitatie van het net of om een bidirectionele capaciteit mogelijk te maken, met inbegrip van compressorstations.
- c. wat CO₂ betreft: netwerk van pijpleidingen, met inbegrip van de benodigde boosterpompsstations, voor het transport van CO₂ naar opslaglocaties, om het CO₂ daar te injecteren in geschikte ondergrondse geologische formaties met het oog op permanente opslag.

Exploitatiewinst

Het verschil tussen de gediscoteerde inkomsten en de gediscoteerde exploitatiekosten over de betrokken levensduur van de investering, wanneer dit verschil positief is. De exploitatiekosten omvatten kosten zoals personeelskosten, kosten voor materialen, uitbestede diensten, communicatie, energie, onderhoud, huur, administratie, doch, voor de toepassing van deze verordening, niét de afschrijvingslasten of de financieringskosten indien deze werden gedekt door investeringssteun. De levensduur dient minimaal 5 jaar te zijn.

Hernieuwbare energie (opgenomen om aan te geven wat niet subsidiabel is)

Energie opgewekt met behulp van de volgende hernieuwbare, niet-fossiele energiebronnen: windenergie, zonne-energie, aerothermische, geothermische, hydrothermische energie en energie uit de oceanen, waterkracht, biomassa, stortgas, rioolwaterzuiveringsgas en biogas.

Industrie

Het geheel van ondernemingen die:

- materiële goederen produceren, waarbij grondstoffen worden verwerkt en waarbij sprake is van een hoge graad van mechanisering en automatisering, genoemd in de Standaardbedrijfsindeling van het Centraal Bureau voor de Statistiek, hoofdgroep C, of
  - energie distribueren, genoemd in de Standaardbedrijfsindeling van het Centraal Bureau voor de Statistiek, hoofdgroep D, of
  - afval en afvalwater verwerken, genoemd in de Standaardbedrijfsindeling van het Centraal Bureau voor de Statistiek, hoofdgroep E.
- Via deze link kunt u [de SBI indeling van het CBS raadplegen](#).

Intermediair

U kunt besluiten om iemand anders (een intermediair) in te schakelen om de subsidieaanvraag in te dienen, bijvoorbeeld als uw organisatie niet zelf over een eHerkenningmiddel beschikt. Vaak is dit een (subsidie)adviseur, maar soms ook een moeder- of zusterbedrijf. Uw intermediair heeft dan een machtiging nodig om namens u of uw organisatie op te treden. Als de naam van uw onderneming of het KvK nummer afwijkt van die van de subsidieaanvrager (penvoerder) dan bent u een intermediair en heeft u een rechtsgeldig ondertekende machtiging nodig.

Kleine onderneming, middelgrote onderneming, MKB-onderneming

Onder een MKB-onderneming in de zin van de verordeningen 70/2001 en 364/2004 van de Europese Commissie inzake staatssteun voor kleine of middelgrote onderneming wordt verstaan een onderneming die:

- minder dan 250 (klein: 50) werknemers heeft en
- een jaaromzet heeft van niet meer dan € 50 miljoen (klein: € 10 miljoen) óf
- een jaarlijks balanstotaal heeft van niet meer dan € 43 miljoen (klein: € 10 miljoen), en
- niet voor 25 procent of meer van het kapitaal of van de stemrechten in handen is van één of meerdere onderneming(en) die niet aan deze definitie voldoen, met uitzondering van openbare participatiemaatschappijen, van ondernemingen van risicokapitaal of van institutionele beleggers, indien deze individueel noch gezamenlijk in enig opzicht zeggenschap over de onderneming hebben.

Indien de onderneming onderdeel is van een groep, telt het totaal van de groep. Zie voor een toets: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/subsidiespelregels/ezk/mkb-toets>.

Lokale infrastructuur

Infrastructuur, zoals bedoeld in artikel 56 van de algemene groepsvrijstellingsverordening. Hieronder valt niet energie-infrastructuur, te weten infrastructuur voor elektriciteit, gas en CO₂, zoals bedoeld in artikel 48 van de algemene groepsvrijstellingsverordening. Overige infrastructuur, zoals een stoomnetwerk of een warmtenetwerk, komt in aanmerking voor subsidie als er sprake is van lokale infrastructuur. Het moet gaan om een open infrastructuur, dat wil zeggen dat ook andere ondernemingen op de infrastructuur aangesloten kunnen worden.

Milieubescherming

Elke maatregel die is gericht op preventie of herstel van aantastingen van de natuurlijke omgeving of de natuurlijke hulpbronnen door de eigen activiteiten van een begunstigde, op beperking van het risico op dergelijke aantastingen, dan wel op aanmoediging van een rationeler gebruik van die hulpbronnen, daaronder begrepen energiebesparende maatregelen en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen.

Ondernemer

Een natuurlijke persoon of rechtspersoon (niet zijnde een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld) die een onderneming in stand houdt (niet zijnde een onderneming die bij regeling van de Minister van Economische Zaken en Klimaat is uitgesloten).

Projectkosten

Kosten die een subsidieontvanger na de indiening van de aanvraag heeft gemaakt en betaald en die noodzakelijk zijn en rechtstreeks aan de uitvoering van het project zijn toe te rekenen.

Recycling en hergebruik van afval

Recycling van afval betreft elke nuttige toepassing waardoor afvalstoffen opnieuw worden verwerkt tot producten, materialen of stoffen, voor het oorspronkelijke doel of voor een ander doel. Dit omvat het opnieuw bewerken van organisch afval, maar het omvat niet energierugwinning, noch het opwerken tot materialen die bestemd zijn om te worden gebruikt als brandstof of als opvulmateriaal.

Met hergebruik wordt bedoeld elke handeling waarbij producten of componenten die geen afvalstoffen zijn, opnieuw worden gebruikt voor hetzelfde doel als dat waarvoor zij waren bedoeld.

Unienorm

- a. Een verplichte Unienorm waarbij de op milieugebied te bereiken normen per onderneming zijn vastgesteld, of
- b. de verplichting op grond van Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad (de Richtlijn industriële emissies) om de beste beschikbare technieken (BAT's) te gebruiken en ervoor te zorgen dat de emissieniveaus van verontreinigende stoffen niet hoger zijn dan bij de toepassing van de BAT's. Voor de gevallen waarin de met de BAT's geassocieerde emissie niveaus zijn bepaald in uitvoeringshandelingen die op grond van Richtlijn 2010/75/EU zijn vastgesteld, zullen die niveaus gelden voor de toepassing van deze verordening. Wanneer die niveaus als een bandbreedte zijn geformuleerd, zal de grens waar de BAT het eerst wordt bereikt, van toepassing zijn.

Heeft u vragen, of twijfelt u of uw project binnen het programma past, neem dan contact op met:
Klantcontact@rvo.nl of Tel: 088 042 42 42

Dit is een publicatie van:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL Den Haag
Postbus 93144 | 2509 AC Den Haag
T +31 (0) 88 042 42 42
F +31 (0) 88 602 90 23
E klantcontact@rvo.nl
www.rvo.nl

Deze publicatie is tot stand gekomen in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat

© Rijksdienst voor Ondernemend Nederland | april 2024

Publicatienummer: RVO-073-2024/HL-DUZA

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) stimuleert duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Met subsidies, het vinden van zakenpartners, kennis en het voldoen aan wet- en regelgeving. RVO.nl werkt in opdracht van ministeries en de Europese Unie.

RVO is een onderdeel van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.